

EBA/GL/2020/13

2020. gada 30. septembris

Pamatnostādnes

---

par nozares riskā darījumu attiecīgām apakšgrupām, kam kompetentās vai norīkotās iestādes var piemērot sistēmiskā riskā rezervi saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 133. panta 5. punkta f) apakšpunktu

1. Atbilstības nodrošināšanas un ziņošanas prasības

Pamatnostādņu statuss

1. Šajā dokumentā ir ietvertas pamatnostādnes, kas izdotas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. pantu ¹. Kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu jā dara viss iespējamais, lai ievērotu šīs pamatnostādnes.
2. Pamatnostādnēs izklāstīts EBI viedoklis par attiecīgām uzraudzības praksēm Eiropas finanšu uzraudzības sistēmā jeb par to, kā Savienības tiesību akti ir jāpiemēro konkrētā jomā. Kompetentajām iestādēm, kas definētas Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 2. punktā, vai, ja tās ir atšķirīgas, norīkotajām iestādēm, kas minētas 133. panta 3. punktā Direktīvas 2013/36/ES ², uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes, tās ir attiecīgi jāiekļauj savā praksē (piemēram, veicot grozījumus savā tiesiskajā regulējumā vai uzraudzības procesos), tostarp gadījumos, kad pamatnostādnes ir paredzētas galvenokārt iestādēm.

Prasība sniegt ziņojumus

3. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm līdz (10.01.2021) jāpaziņo EBI, vai tās ievēro vai paredz ievērot šīs pamatnostādnes, vai arī jānorāda to neievērošanas iemesli. Ja attiecīgajā termiņā šāds paziņojums nav saņemts, EBI uzskatīs, ka kompetentās vai norīkotās iestādes šīs pamatnostādnes neievēro. Paziņojumi jāiesniedz, nosūtot EBI tīmekļa vietnē pieejamo veidlapu uz e-pasta adresi compliance@eba.europa.eu ar norādi "EBA/GL/2020/13". Personām, kuras iesniedz paziņojumus, ir jābūt pilnvarotām to pārstāvēto kompetento vai norīkoto iestāžu vārdā ziņot par prasību izpildi. Par jebkurām izmaiņām atbilstības statusā arī ir jāziņo EBI.
4. Paziņojumus publicēs EBI tīmekļa vietnē saskaņā ar 16. panta 3. punktu.

---

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1093/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

2. Priekšmets, darbības joma un definīcijas

Priekšmets

5. Šajās pamatnostādnēs saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 133. panta 6. punktu ir precizētas attiecīgās nozares riska darījumu apakšgrupas, kurām attiecīgā iestāde var piemērot sistēmiskā riska rezervi (*SyRB*) saskaņā ar minētās direktīvas 133. panta 5. punkta f) apakšpunktu.
6. Turklāt ar šīm pamatnostādnēm sīkāk precizē sistēmiskā riska rezerves (*SyRB*) piemērošanu minētajām nozares riska darījumu apakšgrupām saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 133. pantu, konkrēti, no šiem nozares riska darījumiem izrietošo risku sistēmisko nozīmību, nozares *SyRB* mijiedarbību ar citiem makroprudenciālajiem pasākumiem un prasību savstarpējo atzīšanu.

Piemērošanas joma

7. Šīs pamatnostādes ir piemērojamas saistībā ar to, ka attiecīgā iestāde nosaka iestādēm prasību uzturēt *SyRB* saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 133. pantu attiecībā uz jebkuru nozares riska darījumu apakšgrupu, kas atrodas dalībvalstī, kā norādīts šīs direktīvas 133. panta 5. punkta b) apakšpunktā.

Adresāti

8. Šīs pamatnostādes ir adresētas kompetentajām iestādēm, kas definētas Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 2. punkta i) apakšpunktā, vai, ja tās ir atšķirīgas, norīkotajām iestādēm, kas minētas Direktīvas 2013/36/ES 133. panta 3. punktā (abas turpmāk tekstā — “attiecīgās iestādes”).

Definīcijas

9. Ja vien nav norādīts citādi, termini, kas izmantoti un definēti Direktīvā 2013/36/ES un Regulā (ES) 575/2013³, pamatnostādnēs ir tāda pati nozīme. Papildus šajās pamatnostādnēs tiek piemērotas šādas definīcijas:

“Komerčiāls nekustamais īpašums” ir jebkurš nekustamais īpašums, kas nav mājokļa īpašums Regulas (ES) 575/2013 4. panta 1. punkta 75. apakšpunkta nozīmē.

“Patēriņa kredīts” ir patēriņa kredīts, kas definēts Eiropas Centrālās bankas Regulas (ES) Nr. 1071/2013 2. pielikuma 2. daļas 2. kategorijā⁴.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

⁴ Eiropas Centrālās bankas 2013. gada 24. septembra Regula (ES) Nr. 1071/2013 par monetāro finanšu iestāžu sektora bilanci (pārstrādāta versija) (ECB/2013/33) (OV L 297, 7.11.2013., 1. lpp.).

“Riska darījuma dimensija” ir īpašs riska darījuma raksturlielums.

“Riska darījuma dimensijas elements” ir riska darījuma dimensijas apakšiedalījums.

“Finanšu sabiedrība” ir finanšu sabiedrība, kā definēts Regulas (ES) Nr. 549/2013 A pielikuma 2.55. punktā⁵.

“Aizdevums ārvalstu valūtā” ir aizdevums ārvalstu valūtā, kā definēts EBI pamatnostādnēs par kopējām procedūrām un metodoloģiju, ko izmanto uzraudzības pārskatīšanas un novērtēšanas procesā (*SREP*) un uzraudzības stresa testos⁶.

“Vispārējā valdība” ir vispārējā valdība, kā definēts Regulas (ES) Nr. 549/2013 A pielikuma 2.111. punktā.

“Institucionālā vienība” ir institucionāla vienība, kā definēts Regulas (ES) Nr. 549/2013 A pielikuma 1.57. punktā.

“Juridiska persona” ir juridiska persona, kā definēts Eiropas Centrālās bankas Regulas (ES) 2016/867 5. punktā⁷.

“Fiziska persona” ir mājsaimniecība, kā definēts Regulas (ES) Nr. 549/2013 A pielikuma 2.118. punktā.

“Nefinanšu sabiedrība” ir nefinanšu sabiedrība, kā definēts Regulas (ES) Nr. 549/2013 A pielikuma 2.45. punktā.

“Ienākumus nenesoši riska darījumi” attiecas uz riska darījuma klasificēšanu kā ienākumus nenesošus saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 680/2014 V pielikuma 2. daļas 213.–219. punktu⁸.

“Attiecīgā iestāde” ir attiecīgi kompetentā iestāde vai norīkotā iestāde, kas minēta Direktīvas 2013/36/ES 133. panta 3. punktā.

“Mājokļa īpašums” ir mājokļa īpašums, kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 75. apakšpunktā.

“Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU” ir riska darījumi, kas ietilpst riska darījumu ar privātpersonām vai MVU kategorijā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 575/2013 123. pantu.

---

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regula (ES) Nr. 549/2013 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (OV L 174, 26.6.2013., 1. lpp.).

⁶ EBA/GL/2014/13 ar grozījumiem.

⁷ Eiropas Centrālās bankas 2016. gada 18. maija Regula (ES) 2016/867 par kredītu un kredītriska mikrodatu vākšanu (ECB/2016/13) (OV L 144, 1.6.2016., 44. lpp.).

⁸ Komisijas 2014. gada 16. aprīļa Īstenošanas regula (ES) Nr. 680/2014, ar ko nosaka īstenošanas tehniskos standartus attiecībā uz iestāžu sniegtajiem uzraudzības pārskatiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 (OV L 191, 28.6.2014., 1. lpp.).

“Nozares riska darījumi” ir riska darījumu kategorijas, kas noteiktas Direktīvas 2013/36/ES 133. panta 5. punkta b) apakšpunktā.

“Kopējā parāda attiecība pret *EBITDA*” ir attiecība kopējam parādam pret *EBITDA*, kā noteikts ECB Norādījumu par darījumiem, izmantojot aizņemtus līdzekļus, 3. iedaļā (2017. gada maijs).

“Nenodrošināts riska darījums” ir riska darījums, kas nav nodrošināts ar ķīlu, hipotēku vai citu nodrošinājumu, ko izmanto gadījumā, ja debitors neveic maksājumu.

3. Īstenošana

Piemērošanas datums

10. Šīs pamatnostādnes tiek piemērotas no 2020. gada 29. decembra.

4. Nozares riska darījumu apakšgrupu identificēšanas kritēriji

11. Ievērojot 5. un 7. iedaļu, piemērojot *SyRB* saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 133. panta 4. punktu un 5. punkta f) apakšpunktu, attiecīgajām iestādēm ir jānosaka nozares riska darījumu apakšgrupa vai apakšgrupas, apvienojot vienu elementu vai apakšelementu no katras šādas riska darījumu dimensijas:

- a. debitora vai darījuma partnera nozares veids;
- b. riska darījuma veids; un
- c. nodrošinājuma veids.

Elementu saraksts, tostarp to sadalījums katrā dimensijā, ir norādīts 6. iedaļā.

12. Papildus 11. punktā minētajam minimālajai dimensiju grupai attiecīgās iestādes attiecīgā gadījumā, ja tas ir pienācīgi pamatoti un samērīgi, lai novērstu un mazinātu makroprudenciālos vai sistēmiskos riskus, kā minēts Direktīvas 2013/36/ES 133. panta 1. punktā, var papildus apvienot 11. punktā minēto dimensiju atlasītos elementus vai pakārtotos elementus ar vienu elementu vai pakārtoto elementu no jebkuras no turpmāk minētajām korelētajām apakšdimensijām šādi:

- a. saimnieciskā darbība (attiecībā uz dimensijas “parādnieka vai darījuma partnera nozares veids” elementu “juridiska persona”);
- b. riska profils (attiecībā uz dimensiju “riskā darījuma veids”);
- c. ģeogrāfiskais apgabals (attiecībā uz dimensiju “nodrošinājuma veids”).

Elementu saraksts saskaņā ar katru apakšdimensiju, tostarp to sadalījums, ir norādīts 6. iedaļā.

13. Atkāpjoties no 12. punkta, attiecīgās iestādes vajadzības gadījumā var apvienot divus apakšdimensijas “riskā profils” elementus ar nosacījumu, ka riski, kas izriet no nozares riska darījumu mērķa apakšgrupas, ir sistēmiski nozīmīgi saskaņā ar 5. iedaļu.

14. Šajā iedaļā minēto dimensiju un apakšdimensiju iespējamo elementu un pakārtoto elementu kombināciju piemēri ir iekļauti 2. pielikumā.

5. No nozares riska darījumu apakšgrupām izrietošo risku sistēmiskās nozīmības novērtēšanas kritēriji

15. Nosakot nozares riska darījumu apakšgrupu, kurai attiecīgās iestādes var piemērot *SyRB*, attiecīgajām iestādēm ir jāapsver, vai ir pamatoti aktivizēt nozares *SyRB*, pamatojoties uz to risku sistēmisko nozīmību, kas izriet no nozares riska darījumu apakšgrupas, kura ir tās mērķis, ņemot vērā dažādos avotus, no kuriem šie riski var izrietēt no valsts finanšu stabilitātes perspektīvas, un ir jānovērš nozares *SyRB* pārmērīgi detalizēta piemērošana.
16. Attiecīgajām iestādēm 15. punkta nolūkā ir jāveic kvantitatīvs un kvalitatīvs novērtējums par to risku sistēmisko nozīmību, kuri izriet no nozares riska darījumu apakšgrupas, tostarp attiecīgā gadījumā ir jānosaka būtiskuma sliekšņi.
17. Veicot 16. punktā minēto novērtējumu, attiecīgajām iestādēm ir jāņem vērā šādi kritēriji:
  - a. lielums;
  - b. risku apmērs; un
  - c. savstarpējā sasaiste.

5.1. Lielums

18. Attiecīgajām iestādēm ir jāapsver, vai nozares riska darījumu mērķa apakšgrupas lielums var radīt nopietnu risku finanšu sistēmai un reālajai ekonomikai konkrētā dalībvalstī. Šajā nolūkā attiecīgās iestādes var ņemt vērā apakšgrupas relatīvo lielumu attiecībā uz iekšzemes banku sistēmas kopējiem aktīviem, iekšzemes banku sistēmas kopējiem riska svērtajiem aktīviem, iekšzemes banku sistēmas kopējo kapitālu un iekšzemes ekonomikas IKP. Attiecīgās iestādes vajadzības gadījumā var ņemt vērā arī citus apsvērumus, piemēram, konkrētu riska darījumu tirgus struktūru.

5.2. Risku apmērs

19. Attiecīgajām iestādēm ir jāapsver, vai riska darījumu mērķa apakšgrupas kredītrisks, tirgus un likviditātes risks ir saistīts ar zaudējumu apmēru, kāds izriet no šīs apakšgrupas. Iespējamos risku apmēra mērījumos var ņemt vērā vēsturiskos zaudējumus / vērtības samazināšanās rādītājus, *PD/LGD* attīstību, vērtības korekcijas un tirgus attīstību. Ņemot vērā makroprudenciālo rezervju preventīvo raksturu, var apsvērt arī uz nākotni vērstus rādītājus, tostarp zaudējumus nelabvēlīgas makroekonomiskās attīstības gadījumā.

5.3. Savstarpējā sasaiste

20. Attiecīgajām iestādēm ir jāapsver, vai citas riska darījumu apakšgrupas vai finanšu tirgus dalībnieki ir tieši un/vai netieši atkarīgi no nozares riska darījumu mērķa apakšgrupas un vai

riska materializācija šajā mērķa apakšgrupā varētu radīt negatīvu tiešu un/vai netiešu būtisku blakusietekmi uz citiem riska darījumiem vai finanšu tirgus dalībniekiem.

6. Dimensiju un apakšdimensiju klasifikācija

21. Nozares riska darījumu apakšgrupas, kas minēta 4. iedaļā, dimensijās un apakšdimensijās ir jāiekļauj šajā iedaļā norādītie elementi. Pārskats par dimensijām un ar tām saistītajām apakšdimensijām un to elementiem, kas ir jāizmanto, lai identificētu konkrētu nozares riska darījumu apakšgrupu saskaņā ar šīm pamatnostādnēm, ir iekļauts 1. pielikumā.

6.1. Debitora vai darījuma partnera nozares veids

22. Dimensijā “parādnieka vai darījuma partnera nozares veids” ir jāiekļauj divi savstarpēji izslēdzoši elementi:

6.1.1. juridiska persona;

6.1.2. fiziska persona.

23. Elementam “juridiska persona” ir jāietver šādi apakšelementi:

6.1.1.1. nefinanšu sabiedrības;

6.1.1.2. finanšu sabiedrības;

6.1.1.3. vispārējā valdība.

6.1.a. Saimnieciskā darbība

24. Apakšdimensijā “saimnieciskā darbība” ir jāiekļauj saimnieciskās darbības, kas identificētas ar burtu kodu Eiropas Kopienas kopējās saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas (NACE 2. red.) pirmajā līmenī (sadaļās), kā noteikts Regulas (EK) Nr. 1893/2006 1. pielikumā⁹.

6.2. Riska darījuma veids

25. Dimensijā “riskā darījuma veids” ir jāiekļauj šādi elementi:

6.2.1. visi riskā darījumi;

6.2.2. riskā darījumi ar privātpersonām vai MVU; un

6.2.3. citi riskā darījumi, kas nav riskā darījumi ar privātpersonām vai MVU.

26. Saskaņā ar klasifikāciju, kas noteikta Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 680/2014 II un IV pielikumā, var apsvērt sīkāku sadalījumu pa šādiem instrumentiem¹⁰.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2. redakcijas saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām (OV L 393, 30.12.2006., 1. lpp.).

¹⁰ Komisijas 2014. gada 16. aprīļa Īstenošanas regula (ES) Nr. 680/2014, ar ko nosaka īstenošanas tehniskos standartus attiecībā uz iestāžu sniegtajiem uzraudzības pārskatiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 (OV L 191, 28.6.2014., 1. lpp.).

- a. Dalījumā pa bilances posteņiem:
  - i. pašu kapitāla instrumenti;
  - ii. parādu vērtspapīri un
  - iii. aizdevumi un avansa maksājumi.
- b. Dalījumā pa ārpusbilances posteņiem:
  - iv. sniegtās aizdevumu saistības,
  - v. sniegtās finansiālās garantijas un
  - vi. sniegtās citas saistības.

27. Instrumentā "aizdevumi un avansa maksājumi" ir jāparedz šāds sadalījums:

- iii.a aizdevumi ārvalstu valūtā; un
- iii.b patēriņa kredīti.

6.2.a. Riska profils

28. Apakšdimensijā "riskā profils" ir jāiekļauj šādi elementi:

- 6.2.a.1. ienākumus nenesoši;
- 6.2.a.2. riska pakāpe;
- 6.2.a.3. kopējā parāda attiecība pret *EBITDA* (tikai juridiskām personām);
- 6.2.a.4. aizdevuma un ķīlas vērtības attiecība (*LTV*);
- 6.2.a.5. aizdevuma un ienākumu attiecība (tikai fiziskām personām);
- 6.2.a.6. parāda un ienākumu attiecība (*DTI*) (tikai fiziskām personām);
- 6.2.a.7. parāda apkalpošanas un ienākumu attiecība (tikai fiziskām personām).

Attiecībā uz 6.2.a.4.–6.2.a.7. elementiem ir jāievēro to mērīšanas un aprēķināšanas metodes un definīcijas, kas izklāstītas IV un V pielikumā lēmumam ESRB/2016/14 par nekustamā īpašuma datu nepilnību novēršanu, kas grozīts ar Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas 2019. gada 21. marta ieteikumu (ESRB/2019/3).

Nosakot riskā darījumu apakšgrupu, 6.2.a.1.–6.2.a.7. elementā ir jāiekļauj norāde par sliekšni, kas būtu vai nebūtu jāpārsniedz.

6.3. Nodrošinājuma veids

29. ¹¹ Dimensijā “nodrošinājuma veids” ir jāiekļauj šādi savstarpēji izslēdzoši elementi:

- 6.3.1. nodrošināti/nodrošināti ar nodrošinājumu;
- 6.3.2. nenodrošināti.

30. Elementam “nodrošināti/nodrošināti” ir jāparedz šāds sadalījums:

- 6.3.1.1. visi nodrošinājuma veidi;
- 6.3.1.2. nodrošināti ar mājokļa īpašumu (*RRE*);
- 6.3.1.3. nodrošināti ar komerciālu nekustamo īpašumu (*CRE*);
- 6.3.1.4. nodrošināti citādi, nevis ar nekustamo īpašumu.

6.3.a. Ģeogrāfiskais apgabals

31. Apakšdimensijā “ģeogrāfiskais apgabals” ir jāiekļauj šādi elementi (teritoriālās vienības) saskaņā ar Eiropas kopējo statistiski teritoriālo vienību klasifikāciju (*NUTS*), kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1059/2003 I pielikumā¹²:

- 6.3.a.1. Dalībvalsts (*NUTS* 1. līmeņa teritoriālā vienība¹³);
- 6.3.a.2. dalībvalsts reģions (*NUTS* 2. līmeņa teritoriālā vienība); un
- 6.3.a.3. iepriekšējo teritoriālo vienību apakšreģions vai pilsēta (*NUTS* 3. līmeņa teritoriālā vienība).

32. Apvienojot vienu elementu no apakšdimensijas “ģeogrāfiskais apgabals” ar dimensijas “nodrošinājuma veids” elementu vai pakārtoto elementu, apakšdimensiju “ģeogrāfiskais apgabals” saprot šādi:

- a) ja riska darījums ir nodrošināts ar mājokļa vai komerciālu nekustamo īpašumu, apakšdimensija attiecas uz īpašuma konkrēto atrašanās vietu (reģionu, apakšreģionu vai pilsētu) dalībvalstī vai uz visiem riska darījumiem, kas nodrošināti šajā dalībvalstī;
- b) ja riska darījums ir nodrošināts ar citu nodrošinājumu, kas nav nekustamais īpašums, apakšdimensija attiecībā uz fiziskām personām attiecas uz parādnieka vai darījuma partnera dzīvesvietu (reģionu, apakšreģionu vai pilsētu) dalībvalstī vai uz visiem riska darījumiem, kas šajā

¹¹ Pārskata nolūkā nenodrošinātos vērtspapīrus klasificē kā nodrošinājuma veidu.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Regula (EK) Nr. 1059/2003 par kopējas statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (*NUTS*) izveidi (OV L 154, 21.6.2003., 1. lpp.), ar grozījumiem.

¹³ Lielāku dalībvalstu gadījumā *NUTS* 1. līmenis attiecas nevis uz visu dalībvalsti, bet gan uz tās reģioniem. Tāpēc šis līmenis tiek saglabāts kā elements, lai gan dažām dalībvalstīm šis līmenis nebūs nozīmīgs.

dalībvalstī ir nodrošināti ar nekustamo īpašumu, bet attiecībā uz juridiskām personām — uz juridiskās personas konkrēto juridisko adresi (reģionu, apakšreģionu vai pilsētu) šajā dalībvalstī;

- c) ja riska darījums nav nodrošināts, apakšdimensija attiecībā uz fiziskām personām attiecas uz parādnieka vai darījuma partnera konkrēto dzīvesvietu (reģionu, apakšreģionu vai pilsētu) dalībvalstī vai uz visiem nenodrošinātajiem riska darījumiem šajā dalībvalstī un attiecībā uz juridiskām personām —juridiskās personas konkrēto juridisko adresi (reģionu, apakšreģionu vai pilsētu) šajā dalībvalstī.

7. Vispārīgi principi, nosakot nozares riska darījumu apakšgrupu

33. Nosakot nozares riska darījumu apakšgrupu saskaņā ar 4.–6. iedaļu, attiecīgajai iestādei ir jānodrošina pareizais līdzsvars starp to makroprudenciālo vai sistēmisko risku novēršanu, kas izriet no mērķa apakšgrupas, un neparedzētajām sekām, ko radītu *SyRB* piemērošana šai apakšgrupai.
34. Lai atvieglotu to nozares riska darījumu apakšgrupu pienācīgu identificēšanu, kurām var piemērot *SyRB*, un jo īpaši lai novērstu pārklāšanos un risku dubultu uzskaiti, attiecīgajām iestādēm ir jāsadarbjas ar kompetentajām iestādēm, ja tās ir dažādas.

7.1. Nepamatota mijiedarbība ar citiem makroprudenciāliem pasākumiem

35. Piemērojot 32. punktu, attiecīgajām iestādēm jo īpaši ir:
- jānodrošina, ka riski, kurus risina, piemērojot nozares *SyRB*, kas noteikta saskaņā ar šīm pamatnostādnēm, ir skaidri un rūpīgi definēti;
  - plānojot ieviest nozares *SyRB*, jāņem vērā un jāprecizē mijiedarbība ar citiem aktīviem makroprudenciālajiem pasākumiem, lai novērstu nepamatotu *SyRB* aktivizēšanu attiecībā uz riskiem, kas jau ir novērsti ar šiem makroprudenciālajiem pasākumiem;
  - jānovērš nepamatota mijiedarbība, kas var rasties starp *SyRB*, ja vieni un tie paši sistēmiskie riski ir vērsti uz vairākām *SyRB* (nozares un/vai plašākām *SyRB*), vai ja tas pats elements nozares riska darījumu apakšgrupas identificēšanai tiek izmantots vairākās nozares *SyRB*.

7.2. Prasību savstarpējā atzīšana

36. Identificējot nozares riska darījumu attiecīgu apakšgrupu, kurai attiecīgās iestādes var piemērot *SyRB*, tām ir jāņem vērā šādi aspekti.
- Pārmērīgi detalizēta nozares *SyRB* piemērošana atturēs citas iestādes no prasību savstarpējas atzīšanas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 134. pantu, ja pasākuma īstenošana, ko veic iestādes, un turpmāka uzraudzība, ko veic attiecīgās iestādes, varētu būt saistīta ar augstām izmaksām.
  - Jurisdikciju starpā var rasties datu iztrūkumi, kas izriet no nesaskaņotām definīcijām, radot problēmas saistībā ar pasākuma prasību savstarpēju atzīšanu un līdz ar to pasākuma efektivitāti. Lai mazinātu šādus trūkumus, attiecīgajām iestādēm ir jāizmanto jau esošie datu avoti.
37. Lai padarītu prasību savstarpēju atzīšanu pēc iespējas vienkāršāku attiecībā uz savstarpējās sadarbības iestādēm, aktivizējošās dalībvalsts attiecīgajām iestādēm ir jācenšas nodrošināt visu informāciju (tostarp definīcijas un attiecīgos aprēķinus), ko tās uzskata par būtisku, un kas nav pieejama citām dalībvalstīm, lai savstarpējās sadarbības iestādes varētu pienācīgi novērtēt, vai būtu jāpiemēro *SyRB* likme.

38. Attiecīgajām iestādēm ir jāapsver ESRK Ieteikums 2015/2 par makrouzraudzības politikas pasākumu pārrobežu ietekmes novērtēšanu un brīvprātīgu savstarpēju atzīšanu attiecībā uz tiem un vajadzības gadījumā ir jārealizē citās dalībvalstīs ieviestie SyRB pasākumi.

7.3. Informācijas izpaušana

39. Attiecīgajām iestādēm ir jāpublisko visi noteikumi vai vispārīgie norādījumi, tostarp vajadzības gadījumā šo pamatnostādņu 5. iedaļā minētie nozīmības sliekšņi, kas izdoti, lai īstenotu šajās pamatnostādnēs paredzētos noteikumus, ar nosacījumu, ka šādas informācijas atklāšana neapdraud finanšu sistēmas stabilitāti.

1. pielikums. Katram nozares augsta līmeņa riska darījumam piemērojamo dimensiju un apakšdimensiju saraksts

(i) Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU, kuri ir nodrošināti ar mājokļa īpašumu	(ii) Riska darījumi ar juridiskām personām, kas ir nodrošināti ar komerciāla nekustamā īpašuma hipotēku	(iii) Riska darījumi ar juridiskām personām, izņemot tos, kas norādīti ii) apakšpunktā	(iv) Riska darījumi ar fiziskām personām, izņemot tos, kas norādīti i) apakšpunktā
1. Debitora vai darījuma partnera nozares veids i. Fiziskās personas	1. Debitora vai darījuma partnera nozares veids i. Nefinanšu sabiedrības ii. Finanšu sabiedrības iii. Vispārējā valdība	1. Debitora vai darījuma partnera nozares veids i. Nefinanšu sabiedrības ii. Finanšu sabiedrības iii. Vispārējā valdība	1. Debitora vai darījuma partnera nozares veids i. Fiziskās personas
	1.a. Saimnieciskā darbība i. NACE A–S	1.a. Saimnieciskā darbība i. NACE A–S	
2. Riska darījuma veids i. Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU <u>Dalījumā pa instrumentiem</u> i. Pašu kapitāla instrumenti ii. Parāda vērtspapīri	2. Riska darījuma veids i. Visi riska darījumi ii. Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU iii. Citi, neietverot riska darījumus ar privātpersonām vai MVU <u>Dalījumā pa instrumentiem</u> i. Pašu kapitāla instrumenti	2. Riska darījuma veids i. Visi riska darījumi ii. Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU iii. Citi, neietverot riska darījumus ar privātpersonām vai MVU <u>Dalījumā pa instrumentiem</u> i. Pašu kapitāla instrumenti	2. Riska darījuma veids i. Visi riska darījumi ii. Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU iii. Citi, neietverot riska darījumus ar privātpersonām vai MVU <u>Dalījumā pa instrumentiem</u> i. Pašu kapitāla instrumenti ii. Parāda vērtspapīri

(i) Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU, kuri ir nodrošināti ar mājokļa īpašumu	(ii) Riska darījumi ar juridiskām personām, kas ir nodrošināti ar komerciāla nekustamā īpašuma hipotēku	(iii) Riska darījumi ar juridiskām personām, izņemot tos, kas norādīti ii) apakšpunktā	(iv) Riska darījumi ar fiziskām personām, izņemot tos, kas norādīti i) apakšpunktā
iii. Aizdevumi un avansa maksājumi a. Aizdevumi ārvalstu valūtā b. Patēriņa kredīts iv. Sniegtās aizdevumu saistības v. Sniegtās finanšu garantijas vi. Citas sniegtās saistības	ii. Parāda vērtspapīri iii. Aizdevumi un avansa maksājumi a. Aizdevumi ārvalstu valūtā iv. Sniegtās kredītsaistības v. Sniegtās finanšu garantijas vi. Citas sniegtās saistības	ii. Parāda vērtspapīri iii. Aizdevumi un avansa maksājumi a. Aizdevumi ārvalstu valūtā iv. Sniegtās kredītsaistības v. Sniegtās finanšu garantijas vi. Citas sniegtās saistības	iii. Aizdevumi un avansa maksājumi a. Aizdevumi ārvalstu valūtā b. Patēriņa kredīts iv. Sniegtās kredītsaistības v. Sniegtās finanšu garantijas vi. Citas sniegtās saistības
2.a. Riska profils i. Ienākumus nenesoši ii. Riska pakāpe iii. Aizdevuma un ķīlas vērtības attiecība iv. Aizdevuma un ienākumu attiecība v. Parāda un ienākumu attiecība vi. Parāda apkalpošanas un ienākumu attiecība	2.a. Riska profils i. Ienākumus nenesoši ii. Riska pakāpe iii. Aizdevuma un ķīlas vērtības attiecība iv. Parāda attiecība pret <i>EBITDA</i>	2.a. Riska profils i. Ienākumus nenesoši ii. Riska pakāpe iii. Aizdevuma un ķīlas vērtības attiecība iv. Parāda attiecība pret <i>EBITDA</i>	2.a. Riska profils i. Ienākumus nenesoši ii. Riska pakāpe iii. Aizdevuma un ķīlas vērtības attiecība iv. Aizdevuma un ienākumu attiecība v. Parāda un ienākumu attiecība vi. Parāda apkalpošanas un ienākumu attiecība
3. Nodrošinājuma veids i. Nodrošināti ar <i>RRE</i>	3. Nodrošinājuma veids ii. Nodrošināti ar <i>CRE</i>	3. Nodrošinājuma veids i. Nodrošināti ar <i>RRE</i> iv. Nodrošināti citādi, nevis ar nekustamo īpašumu v. Nenodrošināti	3. Nodrošinājuma veids i. Visi nodrošinājuma veidi ii. Nodrošināti ar <i>RRE</i> iii. Nodrošināti ar <i>CRE</i> iv. Nodrošināti citādi, nevis ar nekustamo īpašumu v. Nenodrošināti

(i) Riska darījumi ar privātpersonām vai MVU, kuri ir nodrošināti ar mājokļa īpašumu	(ii) Riska darījumi ar juridiskām personām, kas ir nodrošināti ar komerciāla nekustamā īpašuma hipotēku	(iii) Riska darījumi ar juridiskām personām, izņemot tos, kas norādīti ii) apakšpunktā	(iv) Riska darījumi ar fiziskām personām, izņemot tos, kas norādīti i) apakšpunktā
<p>3.a. Ģeogrāfiskais apgabals</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Valsts (<i>NUTS</i> 1. līmenis) ii. Reģions (<i>NUTS</i> 2. līmenis) iii. Pilsēta (<i>NUTS</i> 3. līmenis) 	<p>3.a. Ģeogrāfiskais apgabals</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Valsts (<i>NUTS</i> 1. līmenis) ii. Reģions (<i>NUTS</i> 2. līmenis) iii. Pilsēta (<i>NUTS</i> 3. līmenis) 	<p>3.a. Ģeogrāfiskais apgabals</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Valsts (<i>NUTS</i> 1. līmenis) ii. Reģions (<i>NUTS</i> 2. līmenis) iii. Pilsēta (<i>NUTS</i> 3. līmenis) 	<p>3.a. Ģeogrāfiskais apgabals</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Valsts (<i>NUTS</i> 1. līmenis) ii. Reģions (<i>NUTS</i> 2. līmenis) iii. Pilsēta (<i>NUTS</i> 3. līmenis)

2. pielikums. Piemēri nozares riska darījumu apakšgrupu identificēšanas kritēriju piemērošanai

---

40. Šo pamatnostādņu 4. iedaļā izklāstīto nozares riska darījumu apakšgrupu identificēšanas kritēriju piemērošanu var ilustrēt ar sešiem piemēriem. Visos piemēros pieņemts, ka apakšgrupa ir sistēmiski nozīmīga saskaņā ar šo pamatnostādņu 5. iedaļu.

41. 1. piemērs. Pieņem, ka X ir valsts, kurā patēriņa kredītu uzkrājums veido 25 % no kopējiem aizdevumiem. Pēdējos gados šī daļa ir strauji palielinājusies (ienesīguma meklēšanas uzvedība), galvenokārt tāpēc, ka nodrošināto aizdevumu drošības rezerves ir zemas un kredīstandarti ir pazemināti. X valstij piedzīvojot lejupslīdi, ekonomikas vide varētu izraisīt ievērojamu saistību nepildīšanas / nabadzības pieaugumu patēriņa aizdevumu portfeļos. Šādā gadījumā attiecīgā iestāde augšupejošā posmā varētu piemērot nozares *SyRB* šādai apakšgrupai:

1. debitora vai darījuma partnera nozares veids = fiziskas personas
2. riska darījuma veids = visi riska darījumi saskaņā ar patēriņa kreditēšanu
3. nodrošinājuma veids = nenodrošināts

Šī ir ceturrtā nozares riska darījumu apakšgrupa, kas minēta *CRD V* 133. panta 5. punkta b) apakšpunktā.

42. 2. piemērs. Pieņem, ka Y valstī 70 % no hipotekārajiem aizdevumiem mājokļu nekustamā īpašuma (*RRE*) nozarē ir koncentrēti tās galvaspilsētā. Saskaņā ar valsts un starptautiskiem pētījumiem galvaspilsētas nekustamā īpašuma tirgus ir pārvērtēts (pretēji lauku apvidiem). Tajā pašā laikā zemās procentu likmes Y valstī ir ievērojami palielinājušas mājsaimniecību parādsaistības. Šajā gadījumā attiecīgā iestāde varētu piemērot nozares *SyRB* šādai apakšgrupai:

1. debitora vai darījuma partnera nozares veids = fiziskas personas

2. riska darījuma veids = riska darījumi ar privātpersonām vai MVU

2.a. riska profils = $LTV > 60\%$ un $DTI > 4$

3. nodrošinājuma veids = *RRE*

3.a. ģeogrāfija = galvaspilsēta

Šī ir pirmā nozares riska darījumu apakšgrupa, kas minēta *CRD V 133.* panta 5. punkta b) apakšpunktā.

43. 3. piemērs. Pieņem, ka Z valsts, kur 20 % no kopējiem aizdevumiem, kas nodrošināti ar nekustamo īpašumu, ir piešķirti iekšzemes lauksaimniecības nozarei. Kopējais aizdevumu apjoms, kas nodrošināts ar nekustamo īpašumu Z valstī, ir lielāks nekā valsts IKP. Šajā valstī lauksaimniecības nozare nav rentabla. Lielākā daļa riska darījumu šajā nozarē ir slēgti ar parādniekiem, kuriem ir lielas parādsaistības un kuri vienlaikus ir ļoti jutīgi pret procentu likmju paaugstināšanos. Z valstij šī riska darījumu apakšgrupa rada sistēmisku risku. Attiecīgā iestāde varētu piemērot nozares *SyRB* šādai apakšgrupai:

1. debitora vai darījuma partnera nozares veids = nefinanšu sabiedrības

1.a. saimnieciskā darbība = *NACE A*

2. riska darījuma veids = visi riska darījumi saskaņā ar aizdevumiem un avansa maksājumiem

2.a. riska profils = parāda attiecība pret *EBITDA > 4*

3. nodrošinājuma veids = *CRE*

Šī ir otrā nozares riska darījumu apakšgrupa, kas minēta *CRD V 133.* panta 5. punkta b) apakšpunktā.

44. 4. piemērs. Pieņem, ka W valsts uzņēmumu obligāciju kopējā nenomaksātā summa ir 500 miljardi EUR, kas veido 20 % no valsts IKP. Gandrīz 50 % no šīm obligācijām ir iekšzemes banku sektora turējumā. Zemo procentu likmju dēļ, kas pastāv jau daudzus gadus, uzņēmumu obligāciju daļa banku

bilancē zemākajā investīciju kategorijas līmenī ir palielinājusies no 10 % līdz 40 %. Recesijas gadījumā šādu turējumu zaudējumi varētu destabilizēt iekšzemes banku nozari. Attiecīgā iestāde varētu piemērot nozares *SyRB* šādai apakšgrupai:

1. debitora vai darījuma partnera nozares veids = nefinanšu sabiedrības
2. riska darījuma veids = visi riska darījumi ar parāda vērtspapīriem
3. nodrošinājuma veids = nenodrošināts

Šī ir trešā nozares riska darījumu apakšgrupa, kas minēta *CRD V* 133. panta 5. punkta b) apakšpunktā.

45. 5. piemērs. Pieņem, ka P valstī mājsaimniecību parādsaistības ir salīdzinoši augstas un mājokļu tirgus neaizsargātība ir būtiska. Turklāt P valstij ir raksturīga liela daļa banku, kas izmanto *IRB* modeļus. Ir būtisks hipotekāro aizdevumu īpatsvars mājokļa nekustamajā īpašumā valsts līmenī, bet vidējās riska pakāpes ir zemākas par ES salīdzināmajām riska pakāpēm. Šajā gadījumā attiecīgā iestāde varētu piemērot nozares *SyRB* šādai apakšgrupai:

1. debitora vai darījuma partnera nozares veids = fiziskas personas
2. riska darījuma veids = riska darījumi ar privātpersonām vai MVU
  - 2.a. riska profils = (vidējā) riska pakāpe < 20 %
3. nodrošinājuma veids = *RRE*

Šī ir pirmā nozares riska darījumu apakšgrupa, kas minēta *CRD V* 133. panta 5. punkta b) apakšpunktā.

46. 6. piemērs. Pieņem, ka Q valstī banku sektoram ir raksturīga bilance ar zemu kredīt kvalitāti. Šajā valstī procentu likmes daudzus gadus ir bijušas zemas, radot strukturālu neaizsargātību. Procentu likmju pieauguma gadījumā nākotnē ienākumus nenesošu aizdevumu atkārtotā riska varētu radīt nopietnus sistēmiskus riskus Q valstij. Šajā gadījumā attiecīgā iestāde preventīvu iemeslu dēļ varētu piemērot nozares *SyRB* šādai apakšgrupai:

1. debitora vai darījuma partnera nozares veids = nefinanšu sabiedrības

2. riska darījuma veids = visi riska darījumi
  - 2.a. riska profils = ienākumus nenesoši (attiecība) > 5 %
3. nodrošinājuma veids = *CRE*

Šī ir otrā nozares riska darījumu apakšgrupa, kas minēta *CRD V* 133. panta 5. punkta b) apakšpunktā.